

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 39
Oricând neînțeleasă nu se pri-
mesc. — Manuscrisurile nu se
retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele

BIBLIOTECA de ANUNȚURI:
în Viena la N. Dukas Nachf.,
Nuz. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
penik Nachf., Anton Ooppelik,
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Elekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzshéhé-körut).

PREȚUL INSERTIUNILOR:
o serie garsonă pe o coloană
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tari-
fa și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

A N U L L X V .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 oor., pe șase luni
12 oor., pe trei luni 6 oor.
N-rii de Dumneș 2 A., pe un
an 12 oor.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumneș 8 franci.

Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80, etc., în
L.: Pe un an 20 oor., pe șase
luni 10 oor., pe trei luni 5 oor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 oor., pe 6 luni 12 oor., pe trei
luni 6 oor. — Un exemplar
10 bani. — Actele abonamentele
sunt însoțite de plăți înainte.

Nr. 249.

Brașov, Miercuri 13 (26) Noembrie.

1902.

Creditul statului român.*

III.

Etă, pe scurt, în ce mod își încheie Dr. Brackel, în studiul său în noiar-politic, espunerile sale privitoare la creditul de stat al României:

Intrăga datorie de stat a României a fost la 31 Martie 1902 de 1.413.339.385 lei și 35 bani. Pe capul fie-cărui locuitor se vin, socotind și datoriile orașelor și comunelor, 247 lei, er' pe capul fie-cărui contribuabil 2600 lei. Indatoririle României în toate împrejurările se pot numi foarte mari. Din cauza această însă nu-i pericol. Căci astăzi anuitățile pentru datoria publică stau în același raport cu veniturile, ca de exemplu la 1889. Veniturile s'au urcat așadar în aceeași proporție, în care s'au urcat îngreunarea bugetului prin sumele, ce se cer anual pentru plata dobânzii și amortisirea datoriei de stat.

Capacitatea de contribuție a țării e în mare creștere. Sistemul de dare directă, care e basat încă mai ales pe contribuția pentru moșii, are lipsă de a fi dezvoltat mai departe. Aceste dări directe se pot încă mult urca, deore-ce darea pe cap a populațiunii nu face încă 3 lei. Aceasta e o mică sarcină și pentru o țară, ce se află pe treapta de cultură a României. Puternica creștere a venitelor din dările indirecte însă și deschiderea de nouă isvóre de venit bogate, oferă în legătură cu această urcare o garanție foarte sigură pentru dezvoltarea priinciosă a finanțelor statului român. Și acesta cu atât mai mult, cu cât noua politică financiară, sistemul de economii al ministrului-președinte Sturdza, vine în ajutor creșterii veniturilor.

Réua recoltă a anului 1899 și neprecăuta administrație financiară aduseră cu sine, că veniturile statului au cădut dela 236 la 200 milioane și că anul 1900 s'a încheiat c'un deficit de 35 milioane. Prin reducerea cheltuielilor statului, prin micșorarea salariilor și pensiunilor și prin desființarea unui mare număr de funcțiuni administrative superflue, s'au adus lucrurile acolo, că cassa statului la sfârșitul anului bugetar 1901/2, adică la 31 Martie a. c., a avut un excedent de 18 milioane lei. Economile bugetare față cu anul 1900/1, nu fac mai puțin de 27.3 milioane lei și, cu toate că visteria statului a crescut în mod favorabil, s'au pus în bugetul pentru 1902/3 încă alte economii, cari au fost aprobate de cameră.

România — dice autorul studiului — va fi necesită de a contracta în timpul cel mai de aproape un împrumut de vre-o 200 milioane lei, din care sumă șapte din opt părți sunt a se întrebuița pentru răscumpărarea bonurilor de stat de 175 milioane. În fond nu este dér un nou împrumut în perspectivă, ci numai retrăgerea și plățirea bonurilor de stat de la 1899, edate pe cincă ani.

Prin această operațiune financiară necesară numai puțină schimbare se face în situația financiară de până acum și în puterea financiară a țării, de sigur însă nu se provocă demeritațiunii. Strigătele de admoniare de a nu se face un nou împrumut român, care ar impune statului nou sarcini insuportabile, nu este altceva, decât o uneltire tendențiosă. Deși România încă nu s'a recules cu totul de urmările anului 1899, starea ei financiară și economică, cu escedențele în cassele statului, cu bunele røde ale secerișului în anul acesta și cu perspectiva în stabilitatea administrației financiare, pe lângă situația generală politică, este aji mai bună, decât a fost vr'odată de când esistă.

Situația politică în Austria s'a ameliorat încâtva. Comitetul de înțelegere ceho-german a ținut conferențe asupra modalității unui compromis. Conferențele urmază să se țină și aji și se speră, că va succede crearea unei baze sigure pentru o pacinică înțelegere. Cehii se dice, că nu vor face obstrucție contra provisorului bugetar.

Koerber despre pact. La adunarea societății industriașilor austriaci ținută eri în Viena, ministrul președinte Koerber a declarat, că speră, că tratativele cu Ungaria totuși vor ajunge la rezultat, păstrându-se în întregime interesele Austriei și menținându-se și pe mai departe convenția vamală și comercială a ambelor state ale monarhiei. Adunarea a votat o rezoluțiune, care accentuează, că separația economică a celor două state este de preferat stărilor actuale nesigure și că convenția comercială și vamală cu Ungaria nmai așa să se încheie, decât interesele Austriei pe viitor nu se vor mai sacrifica, ca până acum, în favorul Ungariei.

Regele Carol I și Țarul Nicolae. Următoarele telegrame au fost schimbate între M. S. Regele Carol și împăratul Nicolae al Rusiei, cu ocaziunea vizitei de la Plevna:

Plevna, 30 Octomvrie v. 1902.

M. S. Impăratului Rusiei.

„Aflându-mă pe câmpul de luptă de la Plevna, Imi aduc aminte cu o profundă emoțiune de epoca neuitată când alături de împăratul Alexandru, Augustul vostru bun, luam parte cu El, și cu și, la greutatea luptei memorabile, care a fost recompensată, după lungi sfortări, prin strălucita victorie de la 28 Noembrie.

„Am depus aji, ca mărturie a sentimentelor Mele de recunoștință, o coronă pe mormântul bravilor soldați ruși, pe cari am avut onorea de a-i avea sub ordinile Mele. Mă simt fericit ca cu această ocaziune solemnă, să reînnoesc Majestății Voștre asigurarea viei Mele simpatii, și al atașamentului Meu sincer.

Carol“

Țarul a răspuns prin următoarea telegramă:

Livadia.

„Majestății Sale Regelui României.

„Sentimentele pe care Majestatea Voastră a binevoit a Mi-le exprima, visitând

câmpul de luptă de la Plevna, M'au mișcat viu și apreciez din fundul inimei omagiul pe care L'ați dat victimelor luptei eroice, care a încununat cu o glorie nepertitore epoca confraternității armatelor ruse și române.

„Rog pe Majestatea Voastră de a primi pe lângă mulțumirile Mele și cea mai sinceră asigurare de atașamentul Meu afectuos și nestrămutat.

Nicolae“.

Alegeri comunale în România. Resultatul votului la balotagiul de Duminecă pentru alegerea consilierilor comunali la colegiul I de comună în București, a fost următorul: Alegătorii înscriși au fost cu totul 5841; au votat dintre aceștia numai 3573 și adică pentru lista liberală au votat 2226, er' pentru lista conservatoare 1289. 58 voturi au fost anulate. Lista liberală a fost alésă.

Resultatul alegerilor în balotagiul din județe e următorul: La Roman, Câmpulung, Pitești, Tulcea, listele liberale au întrunit majoritate. La Târgu-Jiu opozițiunea s'a abținut de la vot și a fost alésă lista liberală.

Ministrul Szell despre băncile române.

În așa numitul „mare discurs“, ce l'a rostit ministrul-president în ședința de la 19 Noembrie a dietei, a șiis următoarele despre băncile române:

„Stimatul meu amic (Komjathy) a amintit și afacerea băncilor românesce. (Să aușim!) Într'aceea dau dreptate stimatului domn deputat (să aușim!), că împrejuraerea — decât este așa (sic!) — că unele institute financiare românesce desvöltă o activitate nu numai pentru realizarea scopurilor lor speciale, ci și pentru alte scopuri, este foarte îngrijitoare. Dér acesta să nu mi-se atribue mie ca păcat. Institutele românesce nu s'au ivit acum, ci mai de mult.

„Suntem de acord, că în această direcțiune trebuie să facem ceva, și eu, încât voiș pute și-mi va permite cercul meu de competență, în ori-ce cas voiș și face ceva.

„Deslegarea amănunțită a acestei cestiuni nu este a se face la acest loc, dér aici ar trebui să între în activitate societatea maghiară și mai ales factorii economici maghiari, căci acele institute au fost înființate din putere proprie. Ei bine, să creăm și noi institute din puteri proprii!

„Guvernul și pân' acum a făcut ceva, el va lucra în viitor în dimensiuni și mai mari, prin ce se vor pute paralisa scopurile acelor institute, decât în adevăr au de aceste“ (Aplause în drépta).“

„Revista Economică“ din Sibiu luând notă despre acest răspuns al ministrului president, scrie între altele:

„Ceea-ce ne preocupă pe noi este faptul regretabil, că șeful guvernului țării nu cunoșce nici scopurile, nici activitatea băncilor românesce, și că a putut ignora pân' acum lucrarea ce institutele noastre de mai multe decenii încóce o îndeplinesc în interesul consolidării stărilor economice ale unei însemnate părți a statului. Căci binefacerile băncilor noastre nu se estind numai asupra clientelei lor românesce, ci s'au bucurat și se bucură de rezultatele activității lor o mare parte a populațiunii țării și însuși statul.

„Și decât ministrul-president și-ar fi luat ostenela a studia și apetiția scopurile și activitatea băncilor românesce, atunci fără îndoială trebuia să dea alt răspuns domnului Komjathy.

„Anume trebuia să-i spună, că scopurile urmărite de băncile noastre sunt identice cu scopurile ce trebuie să le urmărescă ori-ce guvern conșciențios și ori-ce o politică cinstit în această țară, că activitatea lor se distinge de a băncilor maghiare numai prin o corectitudine absolut necompromisă, și că puterea lor consistă chiar în ținuta lor corectă și cinstită, adevărat patriotică și loială față de toți căți recurg la ele, fie Maghiari, fie Români, séu de ori-ce altă naționalitate. Trebuia să spună d-l ministru-president, că băncile noastre atât indirect prin aceștia a lor activitate, cât și direct prin jertfele enorme cu cari contribuie la acoperirea trebuințelor publice, sunt un factor însemnat și prețios în acest stat, factor care merită nu numai bunăvoința, ci de-a dreptul întreg consensul posibil atât al guvernului țării, cât și al tuturor cercurilor preocupate de binele public.

„Acesta era, după convingerea noastră, singurul răspuns corect, ce avea să-l dea d-l Szell la acusele deputatului Komjathy“.

Procesul „Cărții de Aur“.

(Raport special al „Gazetei Transilvâniei“.)

Cluști 24 Noembrie.

Astăzi la órele 8 s'a început pertractarea finală în procesul „Cărții de aur“, volumul I, pentru care este acusat d-nul Teodor V. Păcățianu.

În sala curții cu jurați aglomerație mare de public.

Președinte: baronul Szentkereszthy, juđi: Szász Bela și Reinbold Artur. Fotoliul ministeriului public îl ocupă Daniel Lajos, substitut. Apărător: Coriolan Brediceanu din Lugoș, interpret: Robert Lehmann. Pentru luarea de note stenografice: 3 stenografi.

La sorți ies următorii jurați ordinari: Dr. Gyalui Farkas, Asztalos Károly, Gergely Samuel, Gombos Ferencz, Ajtai K. Albert, Hidegh Mihály, Koleszár Lajos, Andrásovsky Lajos, Siko Lajos, Babos Sándor. Suplementari: Dr. Szamosi Janós și Sandor Imre.

Inculpatului i-se ia naționalul. D-l Păcățianu e de 50 ani, născut în Husășeu (Timiș) gr. or., redactor.

Se dă cetire actului de acușatie.

Substitutul Daniel, la învitate președintelui declară, că acușă pe d-l Păcățianu pentru agitație pe basa al. 2 din § 172 și al. 1 din § 170.

Președintele spune, că apărarea a cerut citarea mai multor esperti, dér fiindcă senatul de punere sub acușatie n'a admis această cerere, nici densus n'a adus deciziune până în momentul de față.

Brediceanu anunță pe acest motiv recurs în cassatie.

Procurorul se opune.

Tribunalul aduce acum deciziunea și respinge cererea pe basa §. 288.

Brediceanu întreabă pe procuror, decât numai păreri d-lui Păcățianu le încriminează, séu și citațiunile autorilor streini. Decă numai cele dintăi, atuncișel renunță la întregire.

Procurorul răspunde, că în această privință nu se póte declara.

Președintele învita pe substitut să facă propunere.

Substitutul declară, că acușă pe d-l Păcățianu pentru-că — chiar admitând, că desvêlesce adevăratele momente ale istoriei — a făcut și comentare și observații, cari „agită“ în potriiva legilor sancționate,

* A se vedé numerii 245 și 246 ai „Gaz. Trans.“ din a. c.

In ziua de 21 l. c. Korn a ținut o conferință la secția din München a societății „Alldeutscher Verband“ asupra Germanilor din Bănat și asupra prigonirii țărăștilor germani din Ungaria. După-cum este informat „S. D. T.“, d-l Korn va scote în curând o broșură la I. F. Lehmann în München, care va purta titlul „Die Deutschenverfolgungen in Ungarn“. (Prigonirea Germanilor în Ungaria) și va avea următoarea dedicație: „Domnului Ștefan Winkler, procuror reg. în Seghedin, redăptătorul sentimentului național la Șabii din Bănat“.

După-cum serie „D. T. f. U.“ a fugit din Ungaria și țărăștii Alois Krisch, care în timpul din urmă era administratorul țărăștilor național german din Timișoara.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat de la d-l căpitan de artilerie Vasilie Popa din Brașov 10 corone întru amintirea nepoței d-sale Elisabeta Popa Nascu, fostă preotă în Dumbrău, răposată în 11/24 Nov. 1901. Primescă piosul donator sincere mulțămite, ăr pe răposata s'o odihnescă Domnul în pace. — Direcțiunea școlilor medii gr. or. române.

Misiune de studii. Domnii Mihail Anania inspector silvic român și Victor Pop de Harșianu, inginer silvic român, administrator al domeniului Tarcău, au sosit în ziua de 21 Noiembrie la Sibiu pentru studiarea exploatării pădurilor din Transilvania.

„Valahii cuceresc“. Așa cetim în „Fugg. Magyarország“ de la 23 l. c. E vorba, că Românii din Ciclova au cumpărat proprietatea de 800 jugere a lui Dr. Ecsery Lajos. După încheierea contractului — ăice numita fôie — „Valahii“ au cutriat satul cântând cântece „valahe“. Bucuria era nespus de mare între „Valahii“, mai virtos, că Dr. Ecsery era unicul proprietar maghiar în comună și acum în Ciclova n'a mai rămas nici un Maghiar.

Francisc Kossuth în Clușiu. Sâmbătă a sosit în Clușiu Francisc Kossuth, însoțit de deputații Bedőhazy și Rath, ca să participe la adunarea de constituire a partidului independist, ce s'a ținut ăr. Ungurii din Clușiu i-au făcut primire ca unui prinț. De la gară un lung cortegiu de trăsuri l'a condus în oraș. La seminarul teologic ev. ref., l'a bineventat deputația tinerimei universitare. Săra un conduct cu 400 lampioane a apărut dinaintea seminarului, unde era găzduit Kossuth, apoi a traversat orașul. La dorința publicului au fost invitați la Clușiu și deputații 48-iști Nessi și Visontai.

Alfred Frideric Krupp, supranumit „regele tunului“, a încetat din viață la 22 Noiembrie n. în urma unui atac de apoplexie. Krupp era proprietarul marelui fabrici de tunuri din Essen, în care zilnic lucrau mii și mii de ămeni. Mărtea l'a ajuns în vîrstă de 48 ani. În zilele din urmă s'a vorbit fôrte mult despre Krupp. „Vorwärts“ din Berlin a scris despre el, că guvernul italian l'ar fi espulsat din insula Capri, unde avă un palat minunat și unde ar fi trăit o viață imorală. Krupp a moștenit fabrica din Essen de la tatăl său, mort în 1887. Sub conducerea lui fabrica a luat un avânt colosal. El a furnizat tunuri pentru armatele Germaniei, Austro-Ungariei, Italiei și Rusiei. Numai în 1894 a transportat 25,000 tunuri în diferitele țări ale Europei. După o statistică din 1892, în fabrica din Essen se aflau instalate 1500 topitoare, 3000 mașini mari și mici, 263 cazane pentru vapor, 421 mașini cu vapor, unele din ele având o putere de 3500 cai; la olaltă mașinile au o putere de 23,000 cai. În fie-care ăi fabrica consuma 2410 tone de cărbuni, ea face la ăi 3300 tone oțel. În fabrica de oțel lucră ăi 13,956 ămeni, în mine și cohuri 8345 ămeni, la olaltă 25,301 ămeni. Fabrica în să și se îngrijesc de întreținerea lucrătorilor.

Revocarea consulului turcesc din Constanța. Sublima Pôrta a revocat pe consulul turcesc din Constanța Razimbeiu, și l'a numit într'un alt post. Razimbeiu, se scie, că înainte de asta cu vr'o 6—7 săptămâni a făcut scandal în localul unui bărbier din Constanța, cerând să se îndepărteze de pe pârte tabloul, care reprezenta cum un sergent român prezintă principelui Carol primul drapel cucerit de la Turci. Consulului turcesc i-s'a dat atunci un concediu de-o lună, ăr acum vedem, că a fost revocat din pedepsă și numit în alt post.

Mulțumită. Cu ocaziunea petrecerii cu dans arangiată de tinerimea română din Deva și împrejurime la 9 Nov. 1902, au mai intrat de la d-l George Pop de Băesci 20 cor., cari adăugându-se la suma de 184 cor. 70 bani, a rămas pentru înfrumșetarea internă a bisericii un venit curat de 204 cor. 70 bani. Primescă și pe calea acăsta marinosul domn pentru concursul dat, în numele comitetului arangiatori. cât și în numele epitropiei bisericii gr. or. din Deva, cele mai căldurose mulțămite. Deva, la 22 Nov. 1902. Dionisiu Ardelean, epitrop cassar.

Câne turbat într'o școlă. În școlă primară din Ozsdola (comit. Treiscaune) a intrat ăilele trecute un câne turbat tocmai când băeții se pregăteau a merge spre casă. Invățătorul Kovacs sări în apărarea elevilor săi, apucă cânele de grumaz, însă cânele printr'o smăncitură s'a liberat din mâinile invățătorului și-l mușcă pe acesta la gât. Bietul invățător grav rănit fû trimis la institutul Pasteur.

D-l Dr. George Moga, medic de regiment la reg. de infanterie nr. 50, cu garnisóna în Alba-Iulia, a făcut cu succes eminent esamenul de medic de stat major înaintea comisiei esaminătoare din Viena. Intre 26 candidați, d-l Moga a eșit primul.

Un desertor. Se scie din Reghin: Măcelarul din Bistrița, cu numele Balischer, care servia la artilerie în Sibiu, a desertat înainte de asta cu câte-va săptămâni și a venit aici, unde de trei săptămâni trăia la proprietarul Gunesch. Acestuia îi spunea, că a fost bolnav și că are concediu de trei luni. Gunesch, care e o rudă îndepartată a lui Balischer, l'a crezut cu atât mai virtos, cu cât desertorul își ținea un braț mereu țepăn. ăilele acestea însă Gunesch s'a dus cu nevastă-sa la Bistrița și lăsă pe Balischer să i păzescă casa. Balischer însă și-a arătat recunoscința pentru ospitalitate cu aceea, că a vîndut în absența lui Gunesch tôte bucatele ce le avea strînse și tot vinul din pivniță, pe urmă i-a furat hainele și a mai estorcat și de la neguțătorul de fărînă Mangesius 120 cor. Imbrăcat astfel în haine bune și cu punga plină de bani, a luat drumul spre comuna Feteleu, unde a fost prins de gendarmi tocmai în momentul, când își tocnea o căruță, cu care să plece mai departe.

Ciocnire între militari și civili. Din Paris se scie, că într'un local s'au ciocnit în 23 Noiembrie nisce ofiteri cu publicul. Causa ciocnirii a fost, că oficerii au fluerat pe un cântăreț, care cânta nisce cuplete antimilitare. A trebuit să intervină poliția. Mai multe persoane au fost arestate.

Condamnați la môrte prin ștrêng. Păstorii de oi Alexe Dobje și Mihail Bura din Cămarșara (comitatul Sătmăruului) au omorit pe păstorul Gheorghe Bura și l'au jefuit. Curtea cu jurați din Sătmăru, i-a condamnat pe amândoi Vinerea trecută la môrte prin ștrêng.

Tragere la țintă. Măne, Miercuri în 26 Noiembrie, rezerviștii de întregire de la reg. de honveți nr. 24 vor eși în Poiana la tragere la țintă. Poliția locală publică acăsta cu observarea, că în timpul de la 5 ore dimineța până pe la orele 11 a. m. este sever interdis a călca pe teritoriul Poianei.

Din răsunare. În comuna Chizdia (Bănat) un făptuitor necunoscut a împușcat prin ferăstră pe notarul comunal Eck, care ședea în biroul comunal. Glonțul l'a nimerit pe notar drept în piept și a fost transportat agonisant la locuința lui. Se crede, că e la mijloc un act de răsunare.

Scandalul din Careii-mari.

Ăta cum descrie părintele George Șuta în „Trib.“ de la 25 Noiembrie, scandalul, ce s'a întemplat în Careii-mari cu ocazia instalării nou numitului preot George Kavasi. După ce descrie antecedentele scandalului, urmază astfel:

„...Delegatul capitular (Dr. Felician Bran) dispune tragerea clopotului pentru liturgie, îl împedecă; preoții voesc a intra în biserică, însă numai pe lângă asistența a 22 de polițiști orășenesci pot intra în ea. Atunci întreg poporul părăsesce în mod demonstrativ biserică. Noul preot face proscomidia, ar începe liturgia, dăr cantor nu-i ca'n palmă.

„Delegatul capitular provocă cantorul a se prezenta la biserică, dăr acesta își vîresce numai capul prin ușe și neobservând pe alții acolo de cât pe preoții fungeți și pe cei 22 polițiști, se retrage și se începe o scenă dumnezească, séu decă vă place un scandal. Preoții stau în ușa altarului imbrăcați, ăr cantorul din ușa bisericii începe a întona: „Hazádnak rendületlenül légy hive oh Magyar“. Nou numitul preot începe un discurs, dăr glasul i-l înecă gălăgia de afară. Preoții se uită la polițiști, aceștia la preoți, în urmă aceia se desbracă, ies la popor, dăr la capacitările delegatului răspund cu sădalmi, insulte și scuipări.

„Să mai dică cineva, că asimilarea rasselor nu a succes în Ungaria. Obiceiul de a scuipi pe contrarul său, Maghiarii aceștia gr. cat. nu l'au putut învăța, decăt de la Maghiarii de confesiunea ebraică, de cari să află în număr considerabil și în Carei, și ăta arta scuipului. Rușii o au dosvoltat până la acel grad, încât nu se genéză a scuipi și fețele bisericesci. Pe un individ, decă i-se altereză mintea, îl poți așeza într'un sanator, dăr unde-i pune atăția Ruși rași la creeri?

„Delegatul capitular în fața acestor turburări stă fără sfat, alergă de la primar la vice comite, dau din umăr și cap săcurea au aruncat'o Rușii în fântână, sé vină dăr domnul vicar capitular sé o scôtă de acolo. Cheile bisericii sunt la archidiacon, dăr curatorimea și primopili stricară încuetorele vechi și au pus alte zăvôre noue pe uși.

„Stăm îngrijați în fața acestor scene scârbôse. Suntem curioși a sci, ore procuratura regescă puceade-va în contra acestor răsvrătorii cu acea strictete ca față de bietul George Ardelén?“.....

ULTIME SCIRI.

Clușiu, 25 Noiembrie. (Telegr. part. a „Gaz. Trans.“) Verdictul juriului a declarat vinovat pe acusatul în procesul pentru „Cartea de aur“, volumul prim. Pe basa acestui verdict tribunalul l'a condamnat pe acusat, d-l Teodor V. Păcățianu, la opt luni închisore de stat, 400 corone amendă și la 1587 corone cheltueli de proces. Atât procurorul, cât și acusatul au anunțat recurs de nulitate. Păcățianu a fost imediat deținut pe cuvânt c'ar puté să se sustragă pedepsei prin fugă, și s'a enunțat că, decă va depune o cautiune de 5000 corone, va fi pus pe picior liber.

Budapesta, 24 Noiembrie. Dieta s'a ocupat și în ședința de ađi cu afacerea-Nessi. Au vorbit 8 oratori. Desbaterea se va continua și în ședința de mâne.

Belgrad, 23 Noiembrie. În contra ministrului de interne sêrbesc Todo-

rovici s'a făcut un atentat. Trei indiviđi au descărcat revolvere asupra lui, dăr glonțele n'au nimerit. Unul dintre atentatori a voit apoi să-l atace c'un cuțit, însă căți-va soldați i-au sărit în apărarea ministrului. Atentatorul a reușit să fugă.

Călindarul Plugariului.

A apărut și se pôte procura de la tipografia A. Muresianu — Brașov, „Călindarul Plugariului“. Prețul, cu porto, 25 cr. (50 bani).

Acest călindar, care apare acum în anul XI, cuprinde în afară de datele obișnuite calendaristice, geneologia domnitorilor din Europa, taxele telegramelor și cele postale, scala timbrelor, Mésurile, tirgurile din Ardeal și Ungaria și lista advocaților români.

În partea literară vedem portretul bine reușit al repausatului episcop Mihail Pavel cu o biografie, de Augustin Paul, Rugăciune (poesie) de M. Eminescu, Restignirea lui Isus, de Sinkiewitz (un admirabil fragment din romanul „Să-l urmăim“). Călugărenii (poesie) de C. Sandu, Cinci într'o păstăie (poveste de Andersen), Lulăua lui moș Radu, Legenda pământului și a muncii, de Dim. Dan, „Ăl mai tare om din lume“ (poesie în dialect bănățenesc) de regretatul tîner poet Victor Vlad Delamarina.

Partea economică este și în acest an bine reprezentată prin următoarele articole: „Dușmanii economiei“ de Ioan Georgescu; „Plantarea pomilor“ de A. Boldor; „Cauzele de ce sêmănăturile sunt rele“ de N. H. Vechiulescu; „Insecte stricacióse pomilor și viilor“; „Ce plătesce banul și cum îl cruțăm noi?“

După partea economică urmază pe mai multe pagini diferite „povești“, apoi „Diverse“ și în fine „Anecdote și Glume“.

Ca adaos sunt și anul acesta o mulțime de anunțuri.

Diverse.

Tatuări princiare. Este ore adeverat și cu puțință, ca chiar și membri ai familiilor regale, ba chiar și regi și regine să-și tatueze corpul, întocmai ca matrozii și soldații? Esplicațiuni în acăsta privință publică țiarul „Petit Parisien“, care spune, că a luat comunicările sale dintr'o revistă englesă, care adese-orî este fôrte bine informată asupra secretelor persónelor princiare.

Astfel regele Eduard VII al Angliei, încă de pe când era prinț de Wales, și-a tatuat pe umărul drept un ornament indian în colôrea albastră. Regina Alexandra a Angliei și-a tatuat acum căți-va ani o flóre la brațul stâng, aprópe de încheetura de la mână.

Mai este încă o regină tatuată, care nu face secret de acest lucru, adecă regina Olga a Greciei, care ca amiral al flotei elene, pôrtă pe braț o ancoră albastră. Principesa Waldemar de Danemarca, care este cu trup și suflet marinar, pôrtă o ancoră pe spatele stâng — adecă o ancoră mică și delicată, ăr de asupra o corónă regală. Și regele Oscar al Suediei s'a lăsat, ca să fie tatuat întocmai ca și Țarul Nicolae II. Cu cele mai frumoșe tatuări se laudă însă marele duce Alexis, al cărui corp arată număróse deseneri de o mare valóre artistică. Prințul George al Greciei, guvernatorul general al insulei Creta, are ca tatuare pe piept un bălaur cu aripile întinse, cu un diametru de 48 cm. Se afirmă, că și principii germani, cari intră în marină, se tatuează.

Ultima femeie, care a adus jertfe pe altarul acestei mode, este lady Randolph Churchill, născută Vanderbilt. Ea și-a tatuat pe braț un șarpe, care formeză un cerc și-și mușcă coda. Lady Churchill își arată ori-cui brațul, și ăice zimbînd: „Simbolul vecinicieii!“

Proprietar: Dr. Aurel Muresianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov,

se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 20 bani pentru recomandație.)

„**Cartea Plugarilor**“ s'eu povestiri economice de pregrădănit, economia câmpului, crescerea pag. Form. etc. scrisă de **Ioan Georgescu**. 90 pag. Form. etc. costă 50 b. (+ 6 b. porto).

„**Stupăritul**“, întocmit ou deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de **Const. Dimian**, prot in Brețeu. O carte de 154 pag. format mare 8°. Prețul cor. 1.60 (cu posta c.r. 1.70)

„**Grădina de Blășme**, de **Ioan F. Negruțiu**, profesor in Blăși. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui orof. Negruțiu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto).

„**Vinuri d'inpome**, de **Gr. Halp** prof. Este o carte in care se dau explicații și învățături amănunțite asupra modului cum este a-se face tot felul de vin din felurite pome. Prețul 40 b. (cu posta 45 b. n.)

„**Introducere în contabilitate și contabilitatea inpartidă simplă**, de **I. C. Panțu**. O cartă bună pentru a învăța cu ușurință contabilitate. Pagini I—V II + 218. Prețul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„**Curs complet de corespondența comercială**“ de **I. C. Panțu**. Conține modele de circulare, scrisori de informațiuni, reclamații și cereri; acțiuni; scrisori în comerțul cu mărfa; comisiune și expedițiune; cestiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede, cupone etc. Prețul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

„**Al doilea capitol din contabilitatea dublă**, de **I. C. Panțu**. Acestă broșură conține: *afacerile de credit cambial și afacerile de bancă*. Prețul broș. 2 corone (+ 10 b. porto).

„**Un capitol din Contabilitatea dublă** de **I. C. Panțu**. Tracteză principiile contabilității duble ilustrate cu diferite exemple. Prețul 1 cor. (+ 10 b. p.)

„**Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor cu-rente** de **I. C. Panțu**. Arată calcularea intereselor pe ani, pe luni și pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit. Prețul 80 b. (+ 10 b. porto).

„**Sfaturi de aur**“, pentru sătenii români de totă starea și etatea, de **Aron Boca Veicheranu**. Prețul 60 b. (plus port 5 b.)

„**Imbunătățirea stării sâtenului**, de **Gr. F. Peucescu**. Prețul 50 b. (plus port 5 b.)

„**Cultura și îngrijirea grăului**“, de **I. F. Negruțiu**. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

„**Economia**“, pentru școlile populare, de **Todoru Roșu**. Prețul 60 bani (plus porto 5 b.)

„**Buna chivernisală**“, de **Teodor V. Păcățian**. Prețul 40 bani (plus porto 5 b.)

Atragem atenția ceteritorilor asupra cărților de mai jos, cari se vând cu prețuri reduse, ba chiar numai pe jumătate, de cum s'au vândut până acum.

1) **Lascar Viorăscu, O iclă a Moldovei din 1851 de Winhelm de Kotzbu.** E cunoscută această scriere ca o lucrare istorică de mare valoare in literatura noastră. Conține 268 pag. cu tipar curat și hârtie de lux. Prețul in loc de 4 cor., cum s'a vândut până acum, este azi numai 2 cor. (+ 30 bani porto.)

2) **Poesii de Veronica Micle**, regretata noastră poetă. Conține 144 pag. In loc de 3 cor., se vînde numai cu 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto).

3) **Poesii complete** de **Carol Scrob**. Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaturii noastre și poeziile lui ocupă un loc frumos in literatura română. Prețul s'a redus dela 4 la 2 cor. (+ 20 b. porto).

7) **Vrăci să te iubescă barbatu?** Broșura cu acest titlu conține povești practice serioase și foarte potrivite pentru familiile bune. Prețul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto).

4) **Instrucțiunea gimnastică** in școlile de băieți și de fete. Cu 57 figuri in text, de **D. Ionescu**, profesor de gimnastică la liceul din Brașov și la școala normală de institutori in București. Preț. in loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu seamă pentru învățători.

5) **Originea monedelor** (a banilor) de **M. C. Sufu**, o interesantă conferință ținută la Ateneul Român din București. In loc de 1 leu se vinde cu 50 bani.

6) **Poesii** de **F. M. Stoianescu**. Este o carte mare de 252 pag. cu exterior plăcut și bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatură română și venerea sale frumoase nu au lipsă de laudă, căci se laudă de sine. In loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Novembre n. 1902

Renta ung. de aur 4%	120.40
Renta de corone eng. 4%	17.60
Impr. căil. fer. ung. in aur 4 1/2%	90.20
Impr. căil. fer. ung. in argint 4 1/2%	97.70
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	98.50
Bonuri rurale ungare 4%	199.50
Bonuri rurale croate-slavone	156.50
Impr. ung. cu premii	101.10
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	100.75
Renta de argint austr.	120.65
Renta de hârtie austr.	100.05
Renta de aur austr.	92.15
Losuri din 1860.	150.75
Acții de-ale Băncii austro-ungară	15.50
Acții de-ale Băncii austr. de credit	704.—
Acții de-ale Băncii austr. de credit	665.75
Napoleoniori	19.08
Mărci imperiale germane	116.90
London vista	239.22 1/2
Paris vista	95.17 1/2
Rente austr. 4% de corone	95.—
Note italiene	—

Cursul pieței Brașov.

Din 25 Novembre n. 1902.

Bancnot rom. Cump.	18.90	Vend.	18.94
Argint român.	18.8)	„	18.88
Napoleoniori.	19.04	„	19.07
Galbeni	11.20	„	10.30
Lire turcesci	21.40	„	21.5
Scris fonc. Albina 5%	101.	„	102.—

Bursa de mănturi din Budapesta.

din 17 Nov. 1902

S emi n țe	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogramme
Grâu Bănătenesc	80	dela 7.85 până la 8.—
Grâu dela Tisa	80	7.85
Grâu de Pesta	80	7.80
Grâu de Alb. regală	80	—
Grâu de Băscă	80	—
Grâu unguresc de nord	80	—
Grâu românesc	80	—

S emi n țe vechi ori nouă	Soiul	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogramme
Sécara	—	0—72	dela 6.60 până la 6.65
Orz	nutreț.	60—62	6.40 6.60
Orz	de rachiu	62—64	5.70 5.90
Orz	de bere	64—66	5.50 5.60
Ovăs	—	—	—
Cucuruz	bănăten.	75	—
Cucuruz	alt soiul	78	—
Cucuruz	„	—	—
Hirșcă	—	—	5.50 5.80

Produse div.	Soiul	Cursul
Sâm. de trifoi.	Luțernă ungar.	dela 3.— până la 60.—
„	„ transilvană	—
„	„ bănățenă	—
„	„ roșiă	55.— 59.—
Ulei de rapiță	rafinat duplu	—
Ulei de in	—	—
Unsore de porc	dela Pesta	63.— 65.—
„	dela țera	—
Slănină	svântată	64.50 65.—
Prune	din Bosnia	2:0 13.—
„	—	—
Licitar	Slevon și Serbia	—
„	din Serbia in s.	—
Nuci	slavon nou	—
Gog și.	sărbesc	—
„	din Ungaria	—
Miere	unguresc	—
„	sărbesc	—
Céru	brut	—
Spirt	Drojdiute de s.	—

1) A vărmegei központi- és gyámpénztár 1902. évi Deczember hó 31-én működését beszünteti.

1903. évi Január hó 1-től fogva a vărmegei központi- és a gyámpénztár teendői a vărmege székhelyén, Brassóban levő kir. állampénztárra (adóhivatalra), a vărmegei számvevőség teendői pedig a kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségre ruháztatnak át; ennél fogva az említett naptól kezdve, a vărmegei pénztár és a számvevőség eddigi ügykörére vonatkozó minden beadványt és hivatalos levelezést a kir. állampénztárhoz (adóhivatalhoz), illetőleg a kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez kell címezni.

2) Mindazokat a járulékokat, melyek a fennálló törvények és szabályok értelmében a rendezett tanácsu városok s a kis- és nagy községek által beszédendők és eddig a vărmege alispánjához, illetőleg a vărmegei pénztárba voltak bes állítandók, (akár az 1903. évi Január hó 1-től kezdve esedékesek, akár pedig az ezt megelőző évekből származó hátralékok) egyváltal a közvetlen adófizetők által befizetendő járulékokat 1903 évi Január hó 1-től kezdve, a brasóvi m. kir. adóhivatalhoz kell szállítani.

Ha a befizetés nem személyesen, hanem posta utalvány, vagy pénzeslevél útján történik: a községi előjáróságok és az illető magánfelek mindig pontosan jelöljék meg, hogy a beküldött pénzeslevélnek egészben és részben mi a rendeltetése? (például vărmegei úttadóra — k. — fill., községi jegyzői nyugdíjjárulékra ... k. — fill. stb. összesen ... k. — fill.)

3) Azok a pénzeszegek vagy értékek, melyeket a vărmege alispánja egyes felek részére, a vărmege központi pénztárnál 1902. évi Deczember hó 31-ig kiutalványozott, 1903. évi Január hó 1-től kezdve, a szabályoknak megfelelő módon, a helybeli m. kir. adóhivatalnál vehetőek fel. A gyámpénztárból kiutalványozott összegek ezentul is kizárólag a vărmege székhelyén levő állampénztárnál (adóhivatalnál) fizetendők ki

4) 1903 évi Január hó 1-től kezdve, a megfelelő okmányok bemutatása mellett, a brasóvi m. kir. adóhivatalnál kell befizetni azokat a kamatokat, vagy tőkétörlesztési részleteket is, melyek a magánfelek által egyes vărmegei alapokból vagy pedig a vărmegei gyámpénztárból nyert kölcsönök után, akár az 1903. évtől fogva a jövőben vannak esedékesek, akár pedig az 1902. vagy ezt megelőző évről hátralékként fennállanak; viszont ezentul a helybeli m. kir. adóhivatal fizeti ki azokat az összegeket (kamatokat), melyeket a vărmegei árvaszékek 1902 évi Deczember hó 31-ig egyes kiskorúak vagy gyámok és gondnokok kezeihez utalványoztak, vagy pedig 1903. évi Január hó 1-től fogva utalványozni fognak.

5) Végül köztudomasra hozom azt is, hogy a brasóvi m. kir. adóhivatal a pénztárak átadásával és átvételével járó munkálatok miatt a jövő évi Január hó 1-étől 15-éig a közönség részére csak délelőtt 8—12 óráig lesznek nyitva.

Brassó, 1902. November hó 12-én.

Dr. Jekel,

1-3

alispán.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus in pozițiune de a puté esecuta orice comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
IMPRIMATE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI IN COLORI.

ANUNȚURİ.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru tóte speciile de serviciuri.

BILANȚURİ.

*Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.*

Coverte, in tolá mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURİ
și RESTAURANTE.

PREȚURİ-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc in biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Hir de t m é n y.

A vărmegei pénztári és számvevőségi teendőinek ellátásáról szóló 1902. évi III. t. cz. életbe léptetése, a vărmegei központi- és gyámpénztáraknak, a számvevőségi ügykezelésnek állami központi való átadása és átvétele iránt a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak f. évi Október hó 30-án 117.000 sz alatt kelt, a „Belügyi Közlöny“ 46 ik számában megjelent magass körrendeletében foglalt intézkedésekhez képest közhírré teszem hogy: